

FÂSIKLAR İMAN ETMEZLER*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri!

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi dünyada, ahirette üzerinize olsun... Allah rahmetine erdirsin, rızasına erdirsin... Mükâfatına mazhar eylesin... İki cihanda mes'ud bahtiyar olun...

Bakara Sûre-i Şerîfesi'nin 99. 100. ve 101. ayetleri üzerinde, bu akşamki sohbetimi yapmak istiyorum.

Biliyorsunuz, Peygamber Efendimiz'in zamanında Medine'de yahudiler vardı. Bakara Sûresi'nin şimdiye kadarki ayet-i kerimelerinde, onlarla ilgili birçok konu geçti. Onların hataları onlara hatırlatıldı. Onların içinde inananların ne kadar iyi, doğru bir iş yaptığını görmüş olduk. Haklı bir güzel davranış içinde oldukları ifade ediliyor ayet-i kerimelerde... Bazılarının da ne kadar zıt duygular içinde çırpındıkları, ters duygular içine gark oldukları anlaşılıyor.

Geçen hafta üzerinde sohbet yaptığımız ayet-i kerimelerden öğrendik ki, bunların içinden bazıları, Allah'ın mübarek, yüksek meleklerine dahi düşmanlık etmişler.

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Hayret edilecek bir şey! Cebrâil Peygamber Efendimiz'e Kur'an'ı indiriyor diye, haber veriyor diye, ona düşmanlık etmişler. Tabii, "Allah da, Allah'ın meleklerine düşmanlık edenlerin düşmanıdır." diye bildirmişti ayet-i kerime.

a. Apaçık Ayetler İndirdik

Şimdi 99. ayet-i kerimede buyruluyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ

(البقرة: ٩٩)

(*Ve lekad enzelnâ ileyke âyâtin beyyinât, ve mâ yekfuru bihâ ille'l-fâsikûn.*) (Bakara, 2/99)

Kad edatı, *mâzî* sîgasının başına geldiği zaman, kesinlik ifade eder. (*Enzelnâ*) "İndirdik." demek. (*Kad enzelnâ*) "Muhakkak ki, kesinlikle, bir gerçek ki indirdik, muhakkak indirdik." *mânâsına* geliyor.

Bir de bu *mânâyı* daha da kuvvetlendirmek için, çok aşikâr bir gerçek olduğunu beyan etmek için, bu te'kid etme edatı, kuvvetlendirme edatı olan *kad*'in başına, *le* de geliyor. Bu da te'kid lâmıdır. Yâni o da kuvvetlendirici bir takıdır. (*Lekad enzelnâ*) "Muhakkak ve muhakkak ki biz, çok kesin, hiç itiraza mahal olmayan, apaçık bir gerçek ki, biz indirdik..."

Tabii buradaki *biz* sözü, çoğul anlamına değildir. Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin şeriki, nazîri yoktur. *Lâ ilâhe illa'llâh*, İslâm dininin ve Kur'an'ın temelidir kesin olarak. (*Allâhu lâ ilâhe illâ hu*) "Ondan başka ilah yoktur." Pek çok ayet-i kerimelerde çok kesin olarak açıkça beyan ediliyor ama, *biz* kullanılıyor. Neden?.. Çünkü Arapça'da azamet sîgası, azametli hitabet şekli, yâni hitab eden kişi azamet, celâl, büyüklük sahibi olunca, Arapça'da bu sîga kullanılıyor. Azamet sîgası deniliyor buna. Yâni çoğul sîgası değil. Biz indirdik deyince, birkaç kişi indirmiş gibi anlaşılmaması lâzım! Arapça'ya mahsus bir özellik bu.

Yâni, "Ben Azîmü's-şân indirdim." buyuruyor Cenâb-ı Hak. Türkçe'de olsa ben demek azamet ifade eder. Hatta bir insan ben ben dediği zaman, biz biraz yadırgarız ve korkarız da... Yâni, bu adam çok benlik yapıyor, çok kibirleniyor filan diye öyle söyleyenden ürpeririz, çekiniriz.

Türkçe'de tevazu gösteriyor. "Acizâne biz yaptık bu hizmeti." filan der böyle boynunu büker. Halbuki bir şahıs yapmıştır. "İşte Allah bize nasib etti bu mektebin yapılmasını, bu câminin yapılmasını." der. Yâni, tek bir kişi yaptırmıştır, bir adam kendi parasıyla yaptırmıştır, ama tevâzuan biz der Türkçe'de. Ama Arapça'da aksine oluyor. Her dilin kendine göre mantığı var.

“Ben Azîmü’ş-şân muhakkak ki indirdim; (ileyke) ey Rasûlüm, Muhammed-i Mustafâ’m, ey Habîb-i Edîbim, ey sevgili elçim, ey mübarek Peygamberim, peygamber olarak gönderdiğim sevgili kulum, sana ben kesin bir şekilde, şüphe götürmez bir hakikat olarak indirdim.” Neler indirmiş?.. (Âyâtin beyyinât) “Apaçık, aşikâr, açıklayıcı, her türlü gizli gerçeği ortaya çıkartıcı ayetleri sana indirdim.” buyuruyor.

Tabii (âyâtin beyyinâtin) diye esreli gelmesi, cemî müennes-i sâlim sîgası. Üstünlü şekli de olsa, mansub da olsa böyle olduğundandır. *Mef’ulünbih*’tir yâni. İndirdim, neyi indirdim?.. “Âyât-ı beyyinâtı kesin bir şekilde, şek şüphe götürmez bir şekilde ey Rasûlüm, sana ben indirdim.” diye buyuruyor Cenâb-ı Hak.

Demek ki, Kur’an-ı Kerim’i, Kur’an-ı Kerim’deki ayetleri ve Peygamber Efendimiz SAS’e Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin lütfettiği mucizeleri; yâni inanmayanlar, tereddütlü olanlar inansınlar diye, Cenâb-ı Hakk’ın nasib ettiği bütün o mucizeleri, ayetlerin hepsini kesin olarak Allah indirmiştir. Allah-u Teâlâ Hazretleri bu ayet-i kerimede kesin olarak, şek şüphe götürmez bir şekilde, bunun böyle olduğunu ifade ediyor.

Tabii inanmayan insanlar, vahyi bilmeyen, Allah’ın varlığını, peygamberlik müessesesini tanımayan insanlar da var. “Ben tanrı tanımazım.” diyor. Tanımazsan cahilliğinden tanımıyorsun. Yâni, sen güneş yok desen, görmüyorsan, gözün kapalıysa, körsen; güneş yok demek değildir. Güneş var ama, senin gözün kör demektir.

“—Ben tanrı tanımıyorum, ben peygamber anlamam. Allah hiç kimseye bir şey göndermemiştir.” diyen kâfirler var.

Küfrün çeşitleri var. Kur’an-ı Kerim’de bunlar beyan edilmiş ve bunların cevapları verilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz’e bu ayetleri indiren Allah-u Teâlâ Hazretleri’dir. O kadar ki, bazen Peygamber Efendimiz’i ikaz ediyor. Bazen Peygamber Efendimiz’in yapmaması gereken bir şeyi, “Bir daha böyle yapma!” diyor. O kadar kesin ki ayetleri, Kur’an-ı Kerim’i okuyan bir insan bunu bilir. Cenâb-ı Hakk’ın vahyi olduğunu hemen üslubundan anlar.

Şimdi ayetin çoğulu *âyât* geliyor. Tabii tekil olduğu zaman, ayet kelimesinin sonundaki te yuvarlak te olduğundan, *ayeh* diye durulur. Vakfolduğu zaman, üzerinde durulduğu zaman, yuvarlak te’ler he gibi okunur, *ayeh* denilir; yâni te’si söylenmez. Geçilirse, vasledilirse söylenir. Çoğul olduğu zaman, açık te ile yazılır, *âyât* okunur; ayetler demek.

Bizim fakültede rahmetli çok zarif, çelebi, alim, kibar, mü’min bir zât-ı muhterem olarak rahmetle anıyorum, mü’min, namazlı niyazlı Nihat Çetin Bey vardı, profesör, hocamız. Asistandı benim fakülteye girdiğim zaman. Ona sormuşlardı, tabii o Arap Dili ve Edebiyatı bölümünün öğretim kadrosunda olduğu için, yüksek öğretmen okulundan edebiyat öğretmeni olmuş arkadaşları demişler:

“—Ya Nihatçığım, bu *Divân-ı Lügâtit-Türk* Kaşgarlı Mahmud’un eseri... Divan; böyle tedvin edilmiş, bir araya toplanmış birçok bilgiyi derleyip, toplayıp içine alan eserlere *divân* deniliyor, anladık. *Lügâtit-Türk*... Niye buraya elif koymuş, *Lugati’t-Türk* dememiş; Türk lügâtının divanı dememiş de, *lügât* demiş?”

O uzun *lügât* okunuşunu anlayamamışlar da, sormuşlar bizim rahmetli Nihat Bey’e. O da gülererek tatlı bir şekilde demiş:

“—Bu çoğuldur. Yâni lügât olursa, kısa olursa tekildir. Ama lügât olursa, lügâtlar demek oluyor.”

Evet burada da (*ayâtin beyyinât*), yâni bir ayet değil, pek çok ayetler indirdi Cenâb-ı Hak Peygamberine... Tabii, *beyyinât* ne demek? Onun da tekili *beyyine*; yâni bir şeyin açıklanmasını sağlayan, isbatını sağlayan, bir gizli kalmış hususun, gerçeğin ortaya çıkmasını sağlayan şeye *beyyine* deniliyor. Onun için delil mânâsına, mahkemede sunulan belge mânâsına da kullanılıyor.

Bu Allah’ın ayetlerinin her birisi birer belgedir, birer delildir. Neye delildir?.. Allah’ın varlığına, birliğine delildir, Muhammed-i Mustafâ’nın onun rasûlü olduğuna delildir. Birisinin kalkıp da onun peygamberliğini kabul etmemesi, çok yanlıştır. Çünkü çok açık... *Beyyine*, çok açık ve o konudaki gerçeği açıklayan belge mânâsına geliyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle pek çok ayetler indirmiştir. Tabii nelerle ilgilidir?.. Özellikle bu yahudileri anlatan ayetlerin arasında böyle buyurması Cenâb-ı Mevlâ'nın, alemlerin Rabbi'nin böyle buyurması; yâni:

“—Ey yahudiler! Siz benim Habîb-i Edîbim, Muhammed-i Mustafâ'mı kabul etmek istemiyorsunuz ama, ‘Ahir zaman peygamberi gelecek!’ diye sizin kitabınızda geçiyor. Sonra bu Muhammed-i Mustafâ'mın, o ahir zaman peygamberi olduğuna dair bir çok mucizeleri görüyorsunuz. Hayatının her günü, başından geçen her olay, sizinle konuşması, sizin sorularınızı cevaplandırması; hatta kalbinizde gizlediğiniz, kendi aranızda konuşup da sakladığınız şeyleri açıklaması; hatta sizin kitaplarınızda ve dinî bilgilerinizin arasında yer alıp da söylemediğiniz şeylerin hepsini, kendisi bir ümmî peygamber olduğu halde, herhangi bir kimseden bir ders görmemiş olduğu halde, ümmîliği âşikâr olduğu halde, en güzel şekilde, bütün müşkülleri halledecek şekilde anlatması... E bunların hepsinden anlamanız lâzım!..”

İşte ahir zaman peygamberi bu... İşte söylüyor, her sözünden anlaşılıyor, her cevabından anlaşılıyor. Sizin sakladığınız şeyleri, hatta kalbinizden geçirdiğiniz şeyleri söylemesinden anlaşılıyor. Ona indirilen ayet-i kerimeler, sizin Cebrâil'le düşmanlık ettiğinizi, içinizden şöyle şöyle bozuk fikirler düşündüğünüzü açıklayıyor.

Bütün bunların hepsi birer belge; onun peygamber olduğuna, Kur'an'ın Allah kelâmı olduğuna, bu gelen dinin, İslâm dininin hak din olduğuna hepsi belge... “Ey Rasûlüm, işte ben sana böyle her şeyi açıklayan, kesin belge mahiyetinde ayetler indirdim.”

Tabii *ayet*, alâmet demek Arapça'da. *Ayet* Kur'an-ı Kerim'de iki şekilde kullanılmıştır. Bir: Cenâb-ı Hak'ın insanların inanmasına, imana gelmesine yarayacak gösterdiği olağanüstü olaylar, tabiat olayları, bir takım ibretli hadiseler... Bir işin sonunda ortaya çıkan, herkesin “Tamam, bu böyledir diye.” artık gerçeği kabul etmesine sebep olacak şeyler. Bunlara mucizeler diyoruz, *âyât-ı kevnîyye* diyoruz, yâni dış alemdeki ayetler diyoruz.

Bir de Kur'an-ı Kerim'in içindeki uzunlu kısıklı cümleler veya paragraflar olabiliyor. Kur'an-ı Kerim parçaları... Sûrelerin kendisinden teşekkül ettiği parçalara da *ayet* deniliyor. Çünkü, onlar da Allah'ın varlığını, birliğini ve iman etmeye muhatap olan kimselere, iman etmeyi sağlayacak belge mahiyetinde oluyor.

Kur'an-ı Kerim'de Cenâb-ı Hak, Kur'an-ı Kerim cümlelerine de ayet diye kendisi Âl-i İmran Sûresi'nin başında buyuruyor:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ

آيَاتٍ مُّحْكَمَاتٍ

(آل عمران: ٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâb*) “Odur, o Rabbü'l-âlemîndir; ey Rasûlüm, senin üzerine ayetleri indiren, bu kitabı indiren âlemlerin Rabbi'dir. (*Minhü âyâtün muhkemâtün*) O kitabın bir kısmı muhkem ayetlerdir.” (Âl-i İmran, 3/7) Yâni, cümlelerin bir kısmı, Kur'an parçalarının veya cümleciklerinin, veya cümlelerinin, veya cümle gruplarının. Bunlar da *ayet* diye adlandırılıyor.

Sonra başka ayetlerde de, ayetlerin içinde de, ayet kelimesi yine başkalarının imanına sebep olacak olaylar olarak, mucizeler olarak da kullanılıyor. İki mânâ da Kur'an-ı Kerim'de var. Her ikisi de burada olabilir.

Peygamber Efendimiz'e mucizeleri de nasib eden, indiren Allah'tır, Kur'an-ı Kerim'i de indiren Allah'tır. Ve onun peygamberliğine açık belgeler mahiyetindedir bunların hepsi... Bunları görünce etrafındaki insanların, asr-ı saadette Peygamber Efendimiz'i gören insanların, “Bu peygamber mi, değil mi?” diye düşünen insanların hepsinin, “Tamam, peygambermiş!” diye kânî olması gerekir.

b. Ancak Fâsıklar İmana Gelmezler

“Ben bunları indirdim sana ey Rasûlüm! (*Ve mâ yekfuru bihâ ille'l-fâsikûn*) Ama buna, bu ayetlere kimler karşı geliyor, kimler inkâr ediyor, kimler inanmıyor?.. Fâsıklardan başkası değil... Ancak fâsıklar inkâr ediyorlar, imana gelmiyorlar.”

Fâsık ne demek? *Fâsık*'ın ana mânâsı doğru yoldan sapmak, çıkmak demek. Emrin dairesinden çıkmak, emredilenin hududunu çiğneyip çıkmak demek.

كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ

(الكهف: ٥٠)

(*Kâne mine'l-cinni fefesaka an emri rabbihî*)
“Şeytan da cinlerden bir varlık idi. Allah'ın emrinin dairesinden çıktı, yâni Allah'a asi oldu.” mânâsına. (Kehf, 18/50)

İşte bunlar da; açık ayetleri gördüğü halde imana gelmeyenler, kâfir kalanlar da kimlerdir?.. Emredilenin hududu dışına çıkan, raydan çıkan, yoldan çıkan kimselerden başkası değildir. Ancak yoldan, raydan çıkmış olan insanlar bunlara kâfir oldular.

Yoksa yolda olsalar, Allah yolunda olsalar, Allah'ın rızası yolunda olsalar, cennet yolunda olsalar öyle yapmayacaklar, kabul edecekler. Ağlayacaklar, secdeye kapanacaklar ve:

“—Sen peygambersin, inandık, tâbi olduk!” diyecekler.

Çünkü, bazılarının böyle ağlayarak imana geldiğini biliyoruz. Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini anlayıp, mucizelerini görüp, Kur'an'ı dinleyip, dinlerken gözlerinden şıpır şıpır yaşlar döken alimlerin de olduğunu biliyoruz.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَى الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ

تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ

يَقُولُونَ رَبَّنَا أَمْنَا فَأَكْتُبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

(المائدة: ٨٣)

(*Ve izâ semiù mâ ünzile ile'r-rasûli terâ a'yünehüm tefîdu mine'd-dem'i mimmâ arafû mine'l-hak, yekülûne rabbenâ âmennâ fektübnâ mea's-şâhidîn.*) [Peygamber SAS'e indirileni duydukları zaman, tanış çıktıkları gerçekten dolayı, gözlerinden yaşlar boşandığını görürsün. Derler ki: Rabbimiz, iman ettik; bizi de hakka şahit olanlarla beraber yaz!] (Mâide, 5/83)

Bu ayet-i kerimede, bu ağlayanların güzel hâli tasvir ediliyor, bizlere bildiriliyor. İlâhi gerçekleri bildikleri için, “Din ne demektir, peygamber ne demektir, kutsal kitap ne demektir, Allah’ın vahyi ne demektir, melekler ne demektir?..” Bunları bilen, duygulu, insaflı, vicdanlı ehl-i kitap alimleri, yahudi hahamları, hristiyan rahipleri bu ayetleri duydukları zaman o eski gerçekleri hatırlarlar, bilirler, kendi kitaplarından, kendi peygamberlerinden ki:

“—Tamam işte bu ayetleri getiren Mûsâ AS’a Tevrat’ı, İsâ AS’a İncil’i getiren melektir. İşte bu din onun devamıdır, yenilenmesidir.” diye anlayıp imana gelirler.

Ağlayıp, gözyaşı döküp:

وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ
وَنَطْمَعُ أَنْ يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ

(المائدة: ٨٤)

(*Ve mâ lenâ lâ nü'minü bi'llâhi ve mâ câenâ mine'l-hak.*) “Neden Allah’a inanmayalım? Niye Allah’ın bize gönderdiği bu ayetlere inanmayalım, bu peygambere inanmayalım? (*Ve natmeu en yudhilenâ rabbünâ mea'l-kavmi's-sâlihîn.*) Ümid ederiz ki, arzu ederiz ki, Rabbimiz bizi sâlihlerin arasına katar.” (Mâide, 5/84) diye gözyaşı döküp, imana gelmişlerdir.

Ama bu çizgiden, insaf çizgisinden sapanlar, raydan çıkanlar, fâsıklar kâfir olmuşlardır; başkaları değil... Yoksa bunlar gerçekleri ifadeye, isbata yetecek beyyineler idi, *âyâtin beyyinât* idi.

c. Onların Çoğu Eskiden Beri Mü'min Değil

Şimdi Bakara Sûre-i Şerifesi'nin, bundan sonraki 100. ayet-i kerimesinde buyruluyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

أَوْ كَلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا نَبَذَهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ

بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

(البقرة: ١٠٠)

(*E ve küllemâ àhedû ahden nebezehû ferîkun minhüm bel ekseruhüm lâ yû'minûn.*) (Bakara, 2/100)

Soru edatıyla başlıyor. *E*, istifham edatıdır. (*E ve küllemâ àhedû ahden*) *Külle*, hep demek, tamamı demek. “Hep o zaman ki, (*àhedû ahden*) hep ahdettikleri zaman, bir anlaşma yaptıkları zaman, bir söz verdikleri zaman... O zaman ki ahdettiler, bir ahdi kararlaştırdılar, söz verdiler; (*nebezehû ferîkun minhüm*) onlardan bir fırka, bir zümre, onu arkaya mı attılar?..”

Evet, yâni tarihte böyle yaptılar ya... Mûsâ AS'la da sözleştikleri halde sözlerinde durmadılar. Mûsâ AS'ın emrini de tam tutmadılar, Tevrat'ın ahkâmına da tam uymadılar.

Ferîk, *faraka* kökünden *fırka* demek, bir zümre demek. Bir zümre, yâni mü'min olanları var. İyileri istisna ediyor zaten Cenâb-ı Hak, methediyor iyi olanları. Onları sevdiğini, takdir ettiğini Kur'an-ı Kerim'den biliyoruz. Ama bir kısmı maalesef, ahdettikleri halde ahidlerini bozdular hep, tarih boyunca... Burada mazi sîgasıyla söylüyor:

“Hep o vakit ki ahid yaptılar; onların bir kısmı ahdi bozup arkalarına mı attı, böyle mi oldu olay? (*Bel*) Hayır böyle değil, yâni ahdinde durmamak değil; (*bel ekseruhüm lâ yû'minûn*) birçokları inanmış değil, Tevrat'a bile inanmış değil.” Yâni, hakîkî mânâsıyla Mûsâ AS'a bile inanmış değil.

Çünkü inanan insan korkar. İnanan insan, demin söylediğim ayetlerde belirtilenler gibi, gözyaşları döker, Allah'tan korkar. Allah'ın rahmetini umar, azabından çekinir. Ayât-ı beyyinâtı görünce, işitince imana gelir.

Demek ki, ekseriyetle, bunların büyük çoğunluğu sadece böyle ahidini bozmakla kalmıyor. Çünkü ahdi bozmak döneklık, sözünde zayıflık, bir kusur, ahlâki bir zaaf ama, bu ondan da öte... Yâni, aslında sadece ahdi bozmak durumunda değiller; ekseriyeti, onların büyük çoğunluğu iman içine girmemiş, inanmış kimseler de değiller, inanacak kimseler de değiller.

Tabii bu imansızlık, aklî ve kalbî, dinî ve mânevî bir korkunç hastalık... İnanamıyor, inanmadığı için de menfaat hesabı yapıyor. Menfaat hesabı yapınca da, dünyayı tercih ettiğinden malı, mülkü, mevkii, makamı, itibarı, kurduğu sömürü düzeninin devamını istediğinden, gerçeklere gözünü kapatıyor ve gerçeği kabul etmiyor, reddediyor, inkâr ediyor.

Burada okuduğumuz tefsir kitaplarında, böyle yapan kişi-lerden, böyle davrananların bazılarının isimlerini rivayet ediyor râviler. İbn-i Abbas'tan rivayet edildiğine göre, buyurmuş ki:¹

¹ İbn-i Ebî Hâtim, *Tefsir*, c.I, s.258, no:970; Taberî, *Tefsir*, c.II, s.398, no:1637.

قَالَ ابْنُ صُورِيًّا الْقَطْوِينِي لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا مُحَمَّدُ مَا جِئْتَنَا بِشَيْءٍ نَعْرِفُهُ
وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ مِنْ آيَةٍ بَيْنَةٍ فَتَتَّبِعُكَ
فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ فِي ذَلِكَ مِنْ قَوْلِهِ وَلَقَدْ
أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ
وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ

(ابن أبي حاتم عن ابن عباس)

(Kâle ibni sûriyâ el-katvînî li-rasûli'llâh
salla'llâhu aleyhi ve sellem) İbn-i Sûriyâ
el-Katvînî isimli bir yahudi, Peygamber
Efendimiz'e:

(Yâ muhammed, mâ ci'tenâ bi-şey'in
na'rifühû) “Ey Muhammed, sen bize bildiğimiz
bir şey getirmedin! (Ve mâ enzela'llâhu aleyke
min âyetin beynehû fenettebiake) Sana Allah
bir ayet de indirmiş de değil... Bir alâmet, bir
belgen yok ki sana tâbi olalım!” diye böyle bir
laf söylediği için, itiraz ettiği için, inkârcılık
yaptığı için, bunun üzerine bu ayet-i kerime
indi diye bir rivayet var.

İsim bu: İbn-i Sûriyâ... Bu isimde bir şahıs
böyle inkâr etmiş Peygamber Efendimiz'in
getirdiğine, “Sen bizim anladığımız, bildiğimiz
bir şey getirmedin, söylemedin!” demiş.

“Bir ayet gelmedi ki, senin üzerine Allah bir belge indirmede ki sana tâbi olalım!” demiş. Onun üzerine, bu cevap oluyor.

(*Ve lekad enzelnâ ileyke âyâtin beyyinât, ve mâ yekfuru bihâ ille’l-fâsikùn.*) “Ben senin üzerine çok kesin belgeler indirdim muhakkak, şek şüphe yok. Ancak fâsıklar inkâr ediyorlar, imana gelmiyorlar.” Diye, onun o sözünü iptal ediyor Cenâb-ı Hak.

قَالَ مَالِكُ بْنُ الصَّيْفِ حِينَ بُعِثَ رَسُولُ اللَّهِ

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَذَكَرَهُمْ مَا أُخِذَ

عَلَيْهِمْ مِنَ الْمِيثَاقِ وَالْعَهْدِ مَا أُخِذَ

عَلَيْهِمْ مِنَ الْمِيثَاقِ وَمَا عَاهَدَ إِلَيْهِمْ

(*Ve kâle mâlikü’bnü’s-sayf hîne buise rasûlu’llâh salla’llâhu aleyhi ve sellem, ve zekerehüm mâ ehaze aleyhim mine’l-mîsâkı ve’l-ahd: Mâ uhize aleyhim mine’l-mîsâkı ve mâ uhide ileyhim*)

Peygamber Efendimiz, kendisine Allah bildirince, “Allah sizinle şu ahdi yapmadı mı? Bir ahir zaman peygamberi gelince ona tâbi olacaksınız diye ahd yapmamış mıydı? Kitabınızda bu ahid yok mu? Mîsak almamış mıydı, sağlam söz almamış mıydı?” diye, Tevrat’ta olan ayetleri hatırlatıp söyleyince, Sayf oğlu Mâlik isimli yahudi,

“Öyle bir şey yok!” diye inkâr edince, bu ikinci ayet-i kerime onu tekzib için, “Hayır yalan söylüyorsun, öyle değil.” mânâsına nâzil oldu:

“—Bir ahd ettikleri zaman, söz verdikleri zaman onu böyle unutup arkalarına mı atacaklar? O bir kısmı, bu sadece bir ahidden dönmek değil, çoğu kâfir ve inanmamışlar ve inanmayacaklar.”

Bu (*lâ yû'minûn*), biraz da istikbâle yönelik bir ifade oluyor. Yâni, “Şu ana kadar inanmadılar, bu ahlâkla bunların inanacakları da yok. İnanacak da değiller.” mânâsı var.

Demek ki bu gibi şahıslar, kendi kitaplarında olan ahidleri, mîsakları, ahir zaman peygamberiyle ilgili hususları, Peygamber Efendimiz hatırlatınca inkâr ettiği için, bu ayetler inmiş.

d. Kitaplarında Bildirilene Uymadılar

101. ayet-i kerimeyi açıklamaya geçiyoruz:

وَلَمَّا جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا
مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ
كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

(البقرة: ١٠١)

(*Ve lemmâ câehüm rasûlün min indi'llâhi musaddikun limâ meahum, nebeze ferîkun mine'llezîne ûtü'l-kitâbe kitâba'llâhi verâe zuhûrihim keennehüm lâ ya'lemûn*) (Bakara, 2/101)

(*Ve lemmâ câehüm rasûlün min indi'llâh*)
Lemmâ; o vakit ki demek Arapça'da. Zaman bildiren bir edat... “O vakit ki, (*câehüm*) onlara geldi.” Şimdi ben bakıyorum önümdeki Türkçe bazı tercümelere, meallere; “gelince” diye tercüme ediliyor. Gelince sîgası zaman göstermiyor. Gelince, ne zaman? Şimdi mi, ileride mi, mazide mi? Yâni, zaman kavramını taşımayan bir şekil gelince sözü. Onun için, *lemmâ*'yı “o vakit ki” diye tercüme ettim, mâzi olduğunu göstermek için.

“O vakit ki, (*câehüm rasûlün min indi'llâh*) Allah indinden onlara bir elçi geldi. (*Musaddikun limâ meahüm*) Yanındakileri tasdik edici bir elçi, o vakit ki, geldi onlara... (*Nebeze ferîkun mine'llezîne ûtû'l-kitâb*) Kendilerine evvelce peygamber gönderilip kitap indirilmiş kavimlerin fertlerinin bir kısmı attılar.” *Nebeze*, attı demek. Neyi attılar? (*Kitâba'llâh*) “Allah'ın kitabını attılar.” Nereye attılar? (*Verâe zuhûrihim*) “Sırtlarının arkasına attılar. Kendilerine kitap verilenlerin bir kısmı, Allah'ın kitabını sırtlarının arkasına attılar.”

Yâni, Allah kendilerine peygamber göndermiş, kitap indirmiş, Mûsâ AS'ı göndermiş, Tevrat'ı indirmiş ona. Kendilerine kitap indirilmiş kavim, işte bu yahudiler. Ama onlar bu Allah'ın kitabını ne yaptılar? (*Nebeze ferîkun mine'llezîne ûtû'l-kitâbe kitâba'llâhi verâe zuhûrihim*) Neyi attılar? “Allah'ın kitabını attılar.” Nereye attılar? (*Verâe zuhûrihim*) “Arkalarına attılar.”

Ne demek kitabı arkalarına atmak?.. Yâni, ahkâmını dinlemediler, kulak asmadılar. Önlerinde olsa, görseler, okusalar uyacaklar. Sırtlarından arka tarafa atmış gibi oldular. Yâni, “Biz bu kitabın ahkâmına uymuyoruz, tanımıyoruz.” demiş oldular. Mâzide yapıp, bitirip işlemiş oldukları cürmü anlatıyor.

(*Musaddikun limâ meahüm*) “Onların yanındaki bilgileri tasdik edici bir peygamber.” Onların yanındaki bilgiler ne?.. Tevrat’taki, ahir zaman peygamberiyle ilgili kendilerinin okuyup durduğu, hatta –daha önceki ayetlerde de anlatmıştık– Peygamber SAS gelmeden önce Arap müşriklerine:

“–İşte bir ahir zaman peygamberi gelecek. Biz o zaman şirki yok edeceğiz, sizi tepeleyeceğiz. Siz müşriksiniz, puta tapan kavimlersiniz, sizi tepeleyeceğiz.” demişlerdi.

(*Musaddikun limâ meahüm*) “Kendi kitaplarındaki bilgileri tasdik edici, kendi peygamberlerinin peygamber olduğunu beyan edici, kendi kitaplarının Allah kitabı olduğunu beyan edici, kendi kitaplarının içindeki ahkâmı açıklayıcı bir kimse ve orada zikri geçen kimse, bir peygamber olarak kendilerine geldiği zaman, o vakit ki geldi...” Onlar ne yaptılar?..

(*Nebeze ferîkun mine’llezîne ûtû’l-kitâb*) “Kendilerine o Tevrat indirilmiş, kitap verilmiş kavimden bir grup, (*kitâba’llâhi verâe zuhûrihim*) o Allah’ın kitabını savurup attılar bir kenara, sırtlarının arkasına attılar.”

Yâni, Allah'ın kitabını filan dinlemediler, Tevrat'a filan kulak asmadılar. Tevrat'ın içindeki ahd ü mîsaka, emre uymadılar. “Ahir zaman peygamberine uyun!” sözünü kabul etmediler, dinlemediler.

(*Keennehümlâya'lemûn*) “Sanki bilmiyorlarmış gibi...” Halbuki biliyorlar. “Bildikleri halde, kendi çocuklarını bilir gibi, senin ahir zaman peygamberi olduğunu bildikleri halde, bu işi yaptılar da, Allah'ın emrine uymadılar.”

Ondan sonra, 102. ayet-i kerime geliyor. O uzun bir konuyu açtığı için, mânâ oraya bağlı ama, sağ olursak, önümüzdeki haftada sohbetimize devam edeceğiz.

وَاتَّبِعُوا مَا تَتْلُو الشَّيَاطِينُ عَلَىٰ مُلْكِ سُلَيْمَانَ

(البقرة: ١٠٢)

(*Ve'ttebeû mâ tetlu'ş-şeyâtînu alâ mülki süleymân...*) Bu 102. ayet-i kerime uzun. Yâni, “Allah'ın kitabını sırtlarının arkasına attılar, yâni bir kenara savurup attılar, Tevrat'ın ahkâmına uymadılar da, neye uydular? (*Ve'ttebeû*) Tâbi oldular, (*mâ*) o şeye ki; (*tetlu'ş-şeyâtînu alâ mülki süleymân*) şeytanların Süleyman AS'ın mülkü aleyhine kurdukları desîselere, laflara tâbi oldular.” (Bakara, 2/102)

Şimdi tabii, Süleyman AS'ın mülküne, egemenliğine karşı şeytanların bu hileleri, oyunları nelerdir?.. Bu uzun bir bahis. Sihirle ve sâireyle ilgili, Bâbil'le, Bâbil'deki iki melek ile ilgili uzun bir ayet-i kerime. İnşâallah onu önümüzdeki hafta, sağ olursak anlatırız.

Ama, bu yahudiler ne yaptılar?.. Tevrat'ı bırakıp da şeytanların sihirlerine, Bâbil'deki eski kavimlerin böyle karı kocayı birbirinden ayırmaya, ve sâireye yarayan, yarayacağını sandıkları; yaramayan ama öyle sandıkları büyülerle, sihirlerle uğraşmaya kalkıştılar. Ona tâbi oldular. Hakka tâbi olmadılar, Tevrât'a tâbi olmadılar, Kur'an'a, vahye tâbi olmadılar da, büyüye, sihre kaydılar.

Yâni yanlış bir seçim, yanlış bir yol tutturdular, yanlış bir yola gittiler. Tabii, Allah'ın rızasını kaybettiler, kahrına, gazabına uğradılar. Bu dünya azabının imtihanı bitti, yaşadılar, öldüler, gittiler. Ahirette tabii ebedi hüsrana uğradılar. Çünkü, alemlerin Rabbi kitabında öyle bildiriyor.

Şimdi, şu anda yaşayanlar için önemli olan, bu ayetlerden çıkarılacak dersler: O hatayı yapmamak, Allah'ın gönderdiği son peygamber, ahir zaman peygamberi Muhammed-i Mustafâ'ya tâbi olmak... Ona indirdiği ilâhi kitabı, bir harfi bile değişmemiş olan Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı sarılmak, ona göre yaşamak... Ona iman etmek, ona göre yaşamak.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi müslüman olarak yaşamağa muvaffak eylesin... Kur'an-ı Kerim'i anlayıp, Kur'an-ı Kerim'e göre ömür sürmeye muvaffak eylesin... O âyât-ı beyyinât ile hak peygamber olduğunu Cenâb-ı Hakk'ın gösterdiği, o Peygamber-i Zîşân'a en güzel tarzda ittibâ etmeyi nasib eylesin...

Tabii bu devirde de şeytanlar var. Bu devirde de onlar insanları azdırmak, şaşırtmak için çalışıyorlar. Her devirde imtihan bu, insanoğlunun imtihanı... Her devrin insanı ne yapacak?.. Şeytanları dinlemeyecek. Aklını kullanacak, şeytanlara aldanmayacak, Cenâb-ı Hakk'ın rızası yolunu, vicdanının sesini dinleyerek seçecek. Ve mü'min olarak, Allah'ın sevdiği kul olarak, Allah'a itaat ederek, haramlardan, günahlardan kaçarak, kötü huylardan sıyrılarak, iyi huylarla, güzel amellerle dünyadaki ömrünü sürecektir, imtihanı kazanacak; Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna sevdiği kul olarak varacak.

Cenâb-ı Hak cümlemizi huzuruna sevdiği, razı olduğu, mü'min kullar olarak varanlardan eylesin... Kahrına, gazabına uğratmasın... Cennetiyle, cemâliyle ebediyyen taltif eylesin... Ebedî saadete nâil eylesin... İki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin.

Aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyenleri, *es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!*..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

07. 09. 1999 - AVUSTRALYA

[Bütün TEFSİR DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü